

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У контексті сучасних терористичних загроз суверенітету, конституційному ладу, територіальній цілісності та недоторканності України (з урахуванням існуючого російсько-українського військового конфлікту), виникає невідкладна необхідність застосування ефективних заходів щодо локалізації антидержавних проявів, у тому числі для забезпечення антитерористичної безпеки держави. З метою оперативного вирішення вказаних задач на державному рівні необхідно розробити та запровадити ефективний механізм, який має бути спрямований на протидію таким проявам.

В авангарді протидії мають виступати правові норми, які передбачають кримінально-правову охорону як основ національної безпеки України, так і громадської безпеки загалом. З урахуванням об'єктивної дійсності та зміни геополітичної реальності, злочини терористичної спрямованості вже далеко вийшли за межі посягань проти громадської безпеки, у тому числі зазіхаючи на основи національної безпеки. Особливе місце серед таких суспільно небезпечних зазіхань займають злочини диверсійно-терористичної спрямованості. Існування вказаної групи злочинів зумовлене, насамперед, тим, що як злочини терористичної спрямованості (зокрема, «*Терористичний акт*» – ст. 258 КК України), так і «*Диверсія*» – ст. 113 КК України в науці та теорії кримінального права розглядаються як суміжні злочини. Так, об'єктивна сторона вказаних злочинів схожа та збігається за багатьма ознаками. Лише у процесі ретельного розслідування таких злочинів, при встановленні ознак суб'єктивної сторони, можна з певною впевненістю констатувати, що було вчинено: *терористичний акт* чи *диверсія*.

Тому, в умовах воєнного стану, в Україні особливо гостро постало питання щодо необхідності переосмислення та якісної зміни вітчизняного кримінального законодавства з метою охорони та захисту нашої державності, у зв'язку з тим, що існуюче

нормативно-правове забезпечення охорони основ національної безпеки не відповідає в повному обсязі реаліям сьогодення.

З огляду на існуючі сучасні загрози нашій державності, такими нормативними приписами, які передбачають кримінальну відповідальність за вчинення подібних злочинів, повинні бути норми, що містять ознаки лише тих діянь, які реально становлять відповідну загрозу основам національної безпеки України. Ними можуть бути як цілком «нові» кримінально-правові норми, так і, певною мірою, оновлені норми Розділу I Особливої частини Кримінального кодексу України. При цьому слід зазначити, що наявність ефективного механізму якісного формування таких положень видається надзвичайно важливим, оскільки його наявність дозволить виключити з законодавчій практики випадки поспішної криміналізації, що, згодом, може призвести до активних наукових дискусій у частині встановлення – яким безпосередньо суспільним відношенням (інтересу, блага чи соціальній цінності) завдається шкода через їх вчинення, але це, своєю чергою, може сприяти активізації відповідних проблем як у частині науково-теоретичної класифікації таких діянь, так і у частині їх кваліфікації практичними працівниками.

Однак, враховуючи існуюче становище сучасної геополітики та ступень реальності загроз суверенітету, конституційному ладу, територіальній цілісності та недоторканності України, вважаємо, що злочини терористичної спрямованості зазіхають на основи національної безпеки України не менш, ніж на суспільну безпеку нашої держави. У контексті цієї проблематики неодноразово висловлювалися й відомі українські вчені, які досліджували проблеми забезпечення національної та громадської безпеки як об'єктів кримінально-правової охорони. Зокрема, О. Ф. Бантишев та О. В. Шамара зазначають, що злочини проти основ національної безпеки мають бути доповнені злочинами терористичного спрямування. А саме, на їхню думку, злочини, передбачені у ст.ст. 258 (терористичний акт), 258-1 (втягнення у вчинення терористичного акту), 258-2 (публічні заклики до вчинення терористичного акту), 258-3 (створення терористичної групи чи терористичної організації), 258-4 (сприяння вчиненню терористичного акту) КК України, але передусім ст. 258 КК України, потребують свого

перенесення з розділу IX Особливої частини, який, після змін, які були внесені Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22.11.2018 р. № 2627-VIII, має назву «Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки», у розділ I «Злочини проти основ національної безпеки України» Особливої частини КК України [1, с. 39], що має принципове значення, оскільки суспільно небезпечні діяння, передбачені ст.ст. 258, 258-1, 258-2, 258-3, 258-4 КК України є саме злочинами, а ні кримінальними правопорушеннями. Визначення у якості родового об'єкта терористичного акту основ національної безпеки України, на думку авторів, дає змогу включити його до злочинів проти основ національної безпеки України. Ми підтримуємо висловлену точку зору та вважаємо за необхідне внесення вказаних змін до чинного кримінального законодавства України.

Таким чином, нами представлені певні аргументи щодо напрямів удосконалення правових засад антитерористичної безпеки держави, а саме – запропоновані зміни щодо змісту та структури Розділу I Особливої частини кримінального законодавства України – «Злочини проти основ національної безпеки» дозволять посилити заходи кримінально-правової репресії щодо антидержавних посягань терористичної спрямованості, чим неодмінно посилять позиції антитерористичної безпеки нашої держави у сучасних умовах.

Список використаної літератури

1. Бантишев О. Ф., Шамара О. В. Кримінальна відповідальність за злочини проти основ національної безпеки України (проблеми кваліфікації): монографія. 3-є вид., перероб. і допов. Луганськ: ТОВ «Віртуальна реальність», 2014. 240 с.